

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. október 13.

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2014. október 13. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Ossza be a 240 percet úgy, hogy minden feladatra legyen elég ideje!

Alaposan olvassa el a feladatokat, kérdéseket, szempontokat!

Bátran fogalmazzon önálló véleményt, ahol azt kéri a feladat!

Írásait gondosan szerkessze, helyesírását ellenőrizze a szótárból, ha bizonytalan!

Jegyzeteket, vázlatot készíthet, de ügyeljen, hogy azok elváljanak a kész fogalmazásoktól!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor

Olvassa el figyelmesen Radnóti Miklós alkotását, majd válaszoljon a kérdésekre!

Radnóti Miklós: Száll a tavasz...

Előhang az Eclogákhoz

Csúszik a jég a folyón, foltosra sötétül a part is,
olvad a hó, a nyulak meg az őzek lábnyomán már
kis pocsolyákban a nap csecsemőnyi sugára lubickol.
Száll a tavasz kibomolt hajjal, heverő hegyek ormán,
tárnák mélyein és a vakondok túrta lyukakban,
fák gyökerén fut, a rügy gyöngéd hónalja tövében,
s csiklandó levelek szárán pihen és tovaszáguld.
S szerte a réten, a domb fodrán, fodros tavakon kék
lánggal lobban az ég.

Száll a tavasz kibomolt hajjal, de a régi szabadság
angyala nem száll már vele, alszik a mélyben, a sárga
sárba fagyottan, alélt gyökerek közt fekszik aléltan,
nem lát fényt odalent, sem a cserjén pöndörödő kis
zöld levelek hadait nem látja, hiába! nem ébred.
Rab. S a rabok feketén gyűrűző vad bánata csobban
álmaiban s föld és fagyos éj nehezült a szívére.
Álmodik és mellét nem emelgeti sóhaja sem még,
lent nem pattan a jég.

Néma gyökér kiabálj, levelek kiabáljatok éles
hangon, tajtékzó kutya zengj, csapkodd a habot, hal!
rázd a sörényed, ló! bömbölj bika, ríjj patak ágya!
ébredj már aluvó!

1942. április 11.

Forrás: *Radnóti Miklós összegyűjtött versei és versfordításai*. A szöveggondozás, az utószó és a jegyzetek
Ferencz Győző munkája. Osiris Kiadó, 1999. 200–201. o.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Jellemezze az ekloga műfaját! Válaszában legalább egy antik szerzőt és öt műfaji sajátosságot említsen!

6 pont	
--------	--

2. Értelmezze a költemény *Előhang az Eclogákhoz* alcímét! Milyen alkotói törekvést tükröz az 'előhang' kifejezés és az 'ekloga' nagy kezdőbetűs írásmódja? Válaszában legalább három elemre hivatkozzon!

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

3. A Radnóti-eklogák milyen világképi és tematikus sajátosságait tükrözi a *Száll a tavasz...* című alkotás? Kifejtésében három meghatározó elemet említsen!

3 pont	
--------	--

4. Állapítsa meg a költemény alábbi két sorának verselését!

Álmodik és mellét nem emelgeti sóhaja sem még,
lent nem pattan a jég.

a) verselési rendszer: _____

1 pont	
--------	--

b) az első sor verselése: _____

1 pont	
--------	--

c) a második sor verselése: _____

1 pont	
--------	--

5. Készítse el a költemény szerkezeti-retorikai felépítésének vázlatát!

3 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

6. Milyen költői kép jeleníti meg a Radnóti-eklogában a tavaszt? Nevezze meg és értelmezze a trópus!

3 pont	
--------	--

7. Az alábbi versrészletek a tavaszt idézik. Nevezze meg a részletek szerzőit teljes névvel!

a)

Te nyitod rózsákat meg illatozásra,
Néma fülelmile torkát kiáltásra,
Fákot is te öltöztetsz sokszínű ruhákba

A szerző neve: _____

1 pont	
--------	--

b)

Roskad a kásás hó, cseperészget a bádogeresz már,
Elfeketült kupacokban a jég elalél, tovatűnik,
Buggyan a lé, a csatorna felé fodorul, csereg, árad

A szerző neve: _____

1 pont	
--------	--

c)

Nyíl ki, nyájasan mosolygó
Rózsabimbó! nyíl ki már,
Nyíl ki; a bokorba bolygó
Gyenge szellők csókja vár

A szerző neve: _____

1 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. Nevezzen meg példával együtt három különböző alakzatot a *Száll a tavasz...* utolsó strófájából! Csak teljes, kitöltött sor értékelhető!

Alakzat	Példa

6 pont

9. Miként kapcsolódnak Radnóti életéhez, életművéhez a következő személyek? A névre és a kapcsolódásra történő utaláson kívül válasza további egy-egy érdemi információt tartalmazzon!

a) Gyarmati Fanni

2 pont

b) Guillaume Apollinaire

2 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. Radnóti Miklós írja 1942-ben kelt levelében:

A szobám falán három „családi kép” van, három fényképmásolat. Barabás egyik, meglehetősen ismeretlen Arany-festményének másolata, ugyanerről a festményről külön a fej, és Simó Ferenc egy nemrégiben fölfedezett festményének másolata az öreg Kazinczyról. A Kazinczy-képről csaknem mindegyik „nem bennfentes” látogatóm, de az Aranyról is sokan (nem a közismert, népivé stilizált arc) megkérdezik: „a nagybátyád?” vagy „a rokonod?” *Igen*, – felelem ilyenkor, Arany és Kazinczy.

Az idézetben említetteken kívül Radnóti költészete még számos magyar klasszikus és (korabeli) kortárs alkotóval is rokonítható. Hogyan kapcsolódik Radnóti lírája a magyar költészet örökségéhez és kortárs törekvéseihez? Véleménye kifejtésében ezúttal ne a levélben említett alkotókra, hanem három másik költőre hivatkozzon, és legalább három Radnóti-művet említsen!

6 pont

40 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Egy mű értelmezése

Arany János alábbi költeménye az *Őszikék*-ciklus nyitó darabja. Mutassa be, miként válik a leírás önjellemzéssé az alkotásban!

Arany János: *A lepke*

Zöld lepke, mint hulló levél,
Melyet tovább legyint a szél,
Nem száll virágot lepni meg,
Csak lenn, az út porán libeg.

Nincs feltűnő bársony meze,
Csilló pora, fény-lemeze;
Virágkorát most éli bár:
Oly színhagyott köntösbe' jár.

Volt napja, volt, négy, tán öt is,
Hogy izlelt ő szerelmet is;
Most a jövőnek hint magot,
Nem fél, hogy a láb rátapod.

Szegény! ha rátoppantanék,
Pusztulna ő, s egy nemzedék;
De oly bizalmas ott alant:
Mért bántsam a kis gondtalant?...

Élj, lepke! éld múltó nyarad,
Ha még egy-két napod marad:
Jöhet vihar nagy-hirtelen,
S megfagysz esőn, hideg szelen.

Köszönd, hogy már tekintetem
Földhöz lapúl, nem föl vetem:
Ha bátran még fenn hordanám,
Rád is tiportam volna tán.

Mért nézzek a magasba fel?
E szép világ: egy köd-lepel;
Nem látom az ég madarát,
Csak téged itt s útam porát.

Nem a pacsirtát, aki szánt;
A napnak áldott fénye bánt;
De az anyaföld szintelen
Fakóján megnyugszik szemem.

Sorsom pedig, s egy méla gond
Egemből már a földre vont;
De nem remény-magot vetek:
Azt nézem: hol pihenhetek?

(1877. júl. 3.)

Forrás: *Arany János összes költeményei I.* Osiris Kiadó, 2003. 430–431.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor		40	
II. Szövegalkotási feladatok	egy mű értelmezése	25	
	érvelő szöveg	20	
	gyakorlati szövegfajta	15	
Levonások	helyesírási hibák	levonható: 15	
	írás kép	levonható: 3	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma:		100	

javító tanár

Dátum:

		Elért pontszám egész számra kerekítve	Programba beírt egész pontszám
I. Nyelvi-irodalmi műveltségi feladatsor			
II. Szövegalkotási feladatok	egy mű értelmezése		
	érvelő szöveg		
	gyakorlati szövegfajta		
Levonások	helyesírási hibák		
	írás kép		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: